

Олена Кобернюк
асистент кафедри,
Подільський державний аграрно-технічний університет,
м. Кам'янець – Подільський

ВПЛИВ СПОСОБІВ СІВБИ ТА НОРМ ВИСІВУ НАСІННЯ НА ЕКОНОМІЧНУ ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИРОЩУВАННЯ СОРИЗУ В УМОВАХ ПІВДЕННО- ЗАХІДНОЇ ЧАСТИНИ ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ

Рівень урожайності культури є одним із найважливіших критеріїв сучасного сільського господарства, який визначає економічну доцільність її вирощування. Сориз – нова круп'яна культура в Україні, створена селекціонерами шляхом гібридизації зернового сорго з дикими скловидними формами. Її зареєстровані сорти потенційно здатні забезпечувати урожайність на рівні 85 – 100 ц/га [1].

Результатами попередніх досліджень встановлено, що соргові культури економічно вигідні як на насінницьких, так і товарних посівах. Як зазначає Л.Х. Макаров, відсоток рентабельності посівів сорго може складати до 212 % [2]. А що стосується енергетичної ефективності вирощування цієї культури, то відомо, що при вирощуванні сорго широкорядно з нормою 300–500 тис. схожих насінин/га, забезпечується достатньо високий рівень урожайності за мінімальних витрат, коефіцієнт енергетичної ефективності сягає 4,5 [3].

Метою наших досліджень було визначення економічної ефективності вирощування соризу в умовах південно-західної частини Лісостепу України. Дослідження проводили в умовах польової сівозміни дослідного поля коледжу ПДАТУ впродовж 2006–2008 років. Сорт соризу Одеський–333 селекції Одеського селекційного – генетичного інституту висівався з шириною міжрядь 15, 45 і 70 см та нормою висіву 200, 250, 300 тис. схожих насінин/га.

Нами було проведено визначення та аналіз урожайності соризу залежно від факторів, що досліджувались. Отже, від сівби соризу звичайним рядковим способом (15 см) встановлено, що урожайність цієї зернової культури підвищується при збільшенні норми висіву від 200 до 300 тис. схожих насінин/га (табл.1).

Таблиця 1

Економічна ефективність вирощування соризу сорту Одеський 333 (за цінами 2008 року)

Варіант досліджу		Урожайність, т/га	Валовий дохід, грн/га	Собівартість вирощування зерна, грн/га	Чистий прибуток, грн/га	Рівень рентабельності, %
Спосіб сівби	Норма висіву, тис.схожих насінин/га					
Звичайний рядковий, 15 см	200	8,47	7199,5	3084,99	4114,51	133,4
	250	8,89	7556,5	3100,65	4455,85	143,7
	300	9,43	8015,5	3119,44	4896,06	156,9
Широкорядний, 45 см	200	7,96	6766	3080,97	3685,03	119,6
	250	8,65	7352,5	3103,57	4248,93	136,9
	300	8,57	7284,5	3106,33	4178,17	134,5
Широкорядний, 70 см	200	7,70	6545	3382,23	3162,77	93,5
	250	7,36	6256	3378,20	2877,80	85,2
	300	7,01	5958,5	3373,96	2584,54	76,6

На широкорядних (45 см) посівах соризу рівень урожайності дещо знижувався. Що стосується посівів соризу з шириною міжрядь 70см, то за результатами досліджень вони показали найнижчу урожайність і обернену залежність впливу густоти стояння рослин на рівень урожайності порівняно із звичайними рядковими посівами.

При визначенні вартісної оцінки нами застосовувались такі показники: валовий доход, собівартість вирощування зерна, чистий прибуток та рівень рентабельності. Проте, тут необхідно відзначити, що вихідними серед вказаних показників були валовий доход, який формувався рівнем урожайності і ціною та собівартість вирощування зерна, яка складалася з певної структури витрат [4]. За показниками розроблених технологічних карт встановлено, що найбільша собівартість вирощування соризу становить 3382,23 грн/га при широкорядному (70 см) способі сівби. А найбільш ощадною (3080,97 грн/га) серед досліджуваних моделей, виявилась технологія із широкорядним (45 см) способом сівби.

За результатами аналізу економічної ефективності вирощування соризу сорту Одеський 333 визначено, що рівень рентабельності на звичайних рядкових (15 см) посівах становив 133,4 – 156,9 %. На широкорядних посівах (45 см) соризу рівень рентабельності знижувався порівняно із показниками звичайного рядкового (15 см) способу сівби і становив 119,6 – 136,9 %. Сівба соризу сорту Одеський 333 широкорядним (70 см) способом спричинювала подальше зниження рівня рентабельності досліджуваних варіантів агротехнології.

В результаті проведення польових дослідів, встановлено, що в умовах південно-західної частини Лісостепу України за економічною ефективністю кращим варіантом вирощування соризу є висівання 250 – 300 тис. схожих насінин/га звичайним рядковим способом з шириною міжрядь 15см.

Література

1. Танчик С. П. Знайомтеся – сориз / С. П. Танчик, В. А. Мокрієнко, М. Я. Дмитришак // Хімія, агрономія, сервіс. – 2010. – № 1. – С. 48–51.
2. Макаров Л. Х. Соргові культури / Л. Х. Макаров. УААН. Інститут землеробства південного регіону. – Херсон: Айлант, 2006. – 263с.
3. Алабушев А. В. Энергетическая оценка производства сорговых культур / А. В. Алабушев, Л. Н. Анипенко // Зерновые и кормовые культуры (селекция, семеноводство, технология возделывания). – Зерноград. – 2000. – С. 17–18.
4. Іванишин В.В. Динаміка ряду синергічних ефектів від застосування інноваційних агротехнологій у рослинництві [Текст] / В. В. Іванишин // Агросвіт. – 2010. – № 5. – С. 15-19.
5. Іванишин В.В. Економічна ефективність енергозберігання в ґрунтообробці та сівбі зернових і ріпаку / В. В. Іванишин // Економіка АПК. – 2007. - № 9. – С. 28-33.
6. Іванишин В.В. Еколого-економічні аспекти застосування агроекотехнології виробництва конкурентоспроможної екологічно чистої продукції / В. В. Іванишин, В. С. Таргоня, Л. С. Околот // Економіка АПК. – 2008. - № 3. – С. 46-49.

Ірина Логінова

к.с.-г.н., доцент,

Національний університет біоресурсів і природокористування України,
м. Київ

АГРОХІМІЧНА І ЕКОНОМІЧНА ОЦІНКА ЗАСТОСУВАННЯ ІНГІБІТОРА НІТРИФІКАЦІЇ У ПОСІВАХ КУКУРУДЗИ НА ЗЕРНО

За даними IFA (Міжнародна асоціація виробників добрив) частка азоту в складі